

Sujungtos bylos C-266/25 ir C-267/25

2026 m. rugsėjo 17 d.

Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs Portugalijos teismas prašė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinti Direktyvos 89/665/EEB 2d straipsnį. Atsižvelgdamas į tai, kad minėtas straipsnis taikomas, kai pirkimo sutartis jau sudaryta, o nagrinėjamų bylų klausimai susiję su prieš sudarant pirkimo sutartį kilusiais ginčais, ESTT konstatavo, kad prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/665/EEB 2 straipsnio 3–5 dalys, siejamos su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią, siekiant bendrojo intereso, t. y. užtikrinti viešojo pirkimo procedūrų spartą ir išvengti Europos lėšų finansavimo praradimo, nacionalinis teismas perkančiosios organizacijos prašymu privalo laikinai panaikinti automatišką skundo dėl sprendimo sudaryti pirkimo sutartį stabdomąjį poveikį, prieš tai neišklausęs skundą pateikusio nelaimėjusio konkurso dalyvio ir neturėdamas galimybes iš esmės palyginti visų esamų interesų.

Atsakydamas į prejudicinį klausimą, ESTT pirmiausia priminė, kad Direktyva 89/665/EEB yra siekiama užtikrinti veiksmingas ir kuo operatyvesnes teisių gynimo priemonės nuo perkančiųjų organizacijų sprendimų, ypač tuo etapu, kai pažeidimus dar galima ištaisyti. Todėl reikalaujama, kad valstybės narės sudarytų sąlygas už peržiūros procedūras atsakingoms institucijoms kuo greičiau taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kuriomis siekiama atitaisyti įtariamą pažeidimą ar užkirsti kelią tolesnei žalai konkrečioms interesams.

ESTT pažymėjo, kad nagrinėjama nacionalinės teisės norma iš esmės pakeičia Direktyvoje 89/665/EEB įtvirtintą automatinio stabdomojo poveikio principą, nes automatinis sustabdymas yra pakeičiamas galimybe jį automatiškai laikinai panaikinti. Be to, tokia teisės norma leidžia perkančiajai organizacijai pasinaudoti laikinu stabdomojo poveikio panaikinimu ir sudaryti pirkimo sutartį.

ESTT taip pat pabrėžė, kad Direktyvos 89/665/EEB 2 straipsnio 5 dalimi valstybėms narėms suteikiama galimybė numatyti, kad už peržiūros procedūras atsakinga institucija gali atsižvelgti į galimas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pasekmes visiems interesams, kuriems gali būti padaryta žala, taip pat į visuomenės interesus, ir nuspręsti netaikyti tokių laikinųjų priemonių, jeigu jų neigiamos pasekmės galėtų viršyti jų teikiamą naudą. Šioje nuostatoje sukonkretinamas Chartijos

47 straipsnis ir pabrėžiama būtinybė laikinąsias apsaugos priemones taikančiam teismui konkrečiai įvertinti ir palyginti visus esamus interesus, t. y. suderinti, pirma, konkurso nelaimėjusio dalyvio ir, antra, perkančiosios organizacijos ir konkurso laimėtojo interesus. Todėl būtent laikinąsias apsaugos priemones taikantis teismas turi įvertinti ir palyginti visus esamus interesus, o nacionalinės teisės norma negali iš anksto nulemti tokio interesų palyginimo rezultato.

ESTT pažymėjo, kad rizika prarasti finansavimą Europos lėšomis savaime negali būti vienintelis motyvas, pateisiantis sprendimo sudaryti pirkimo sutartį stabdomojo poveikio panaikinimą. Vien ši rizika negali būti privalomasis bendrojo intereso pagrindas, dėl kurio interesų palyginimas būtų sistemingai palankus perkančiajai organizacijai.

ESTT konstatavo, kad Direktyvos 89/665/EEB 2 straipsnio 3–5 dalys, siejamos su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią, siekiant bendrojo intereso tikslo, t. y. užtikrinti pirkimo procedūrų spartą ir išvengti galimybės prarasti finansavimą Europos lėšomis, nacionalinis teismas perkančiosios organizacijos prašymu privalo laikinai panaikinti automatišką skundo dėl šios organizacijos sprendimo sudaryti pirkimo sutartį stabdomąjį poveikį, prieš tai neišklausęs šį skundą pateikusių nelaimėjusio konkurso dalyvio ir neturėdamas galimybės iš esmės palyginti visų esamų interesų.